

Соҳибқирон Амир Темурнинг зафарли юришлари ҳақида йилномча Шарафиддин Али Яздий шундай ёзади: "781-сичон йилининг бошида (милодий — март 1380 йил) эрта баҳорда яратган Оллоҳ шаҳардаги ўт-ўланлар, яйлов-боғларни киш уйқусидан уйғотган паллада, кўк тоқининг "меъмори" ер юзасидаги дов-дарактларни ҳам янги-яшил либосга ўраган вақтда..."

Соҳибқирон Кешининг гўзаллигига маҳлиё бўлиб, салтанат пойтахтини — Шахрисабз қалъасини куриш учун фармон берди. Қалъа курилиши бошланди. Шаҳар ичкарида ҳам гўзал бир сарой қад ростлади ва унинг ҳашамати ва улғуворлиги билан машҳур бўлди.

Афсуски, замондошлар тасавуридан лол қолдирган, гўзалликда тенги йўқ ҳашаматли сарой ансамблидан фақат дарвозона пештоқига сакланиб қолган, холос. Соҳибқирон Амир Темур пештоқига олтин ҳарфлар билан "Агар бизнинг куч-қудратимизга шубҳа қилсанг, биз қурдирган иморатларга бок" деб ёздирганлиги ҳам Оқсарой буюк давлатнинг рамзи сифатида қурилганлиги кўрсатади.

Оқсарой биноси қурилишига доир ривоятларнинг бирида айтилишича, Соҳибқирон Амир Темур ўз

ёзади: "Бу саройда жуда узун йўлак жуда баланд дарвозага элтади, бу ерда ўнг ва сўл томонларда қосинлар билан нақшлар тушириб безатилган гиштин равоқлар бор. Гиштин равоқлар кичик хоналарни эслатади... Бинонинг баланд ва кенг эшиги олтин қосин ва қимматли тошлар билан безатилиб, чиройли қилиб ишланган..."

Бу эшик орқали тўғри қабулхонага кирилади. Чорси шаклидаги бу хонанинг деворларига олтин ва феруздан нақшлар ишланган. Шиғри эса олтин халлар билан қопланган. Бу ердан элчиларни юқори қаватга олиб чиқиб, олтин-кумуш билан безатилган бўлимлар ва хоналарни кўрсатишар, олтин, кумуш, ранг-баранг қимматбахор тошлар билан безатилган хоналар шунчалар кўпки, уларни тасвирлаш учун жуда

Маҳрисибз — 2700 йшга

Арк дарвозаси орқали Саройнинг ташқари — танталар ҳовлисида қирилди. Ховлининг атрофида қоронғулхоналар, кириш хоналари ва хизматчилар хоналари бўлган. Унинг шарқий томонидан эса боққа ва омборхоналарга қирилган. Сарой ансамблидан ҳозирги кунда фақат пештоқнинг бир ҳошиялари билан ўралган намоёнлар бор. Хошиялар, намоёнлар, китоба — камарларни тасавурида давом эттириш йўли билан пештоқнинг асл қиёфасини аниқлаш мумкин. Тоқиларнинг юқори қисмида равоқлар пойи ва тимпан юзасининг қолдиқлари сакланган қолган. Пештоқ қолдиқларининг техник ҳолати

МЕЪМОРЛАР УСТОЗИ

С.Одиллов самарали илмий фаолияти давомида меъморчилик ва шаҳарозодлик оид қўлланадиган мақолалар ёзди, қатор хорижий давлатлардаги анжуманларда иштирок этиб, ўзбек меъморчилиги дувруғини жаҳонга таништиришга ҳисса қўшди. У Тошкент Архитектура-қурилиш институтининг профессори, халқаро меъморчилик Академиясининг ҳаққий аъзои сифатида қўлаб шоғирлар етиштирди.

С.Одилловнинг кўп йиллик филокорона меҳнати муносиб тақдирланди. Унга "Халқ меъмори", "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қурувчи" фарий унвонлари, Давлат мукофотлари берилди, ҳукуматнинг орден, медаллари ва Фахрий ёриқлари билан мукофотланди.

Ўзбекистон меъморчилиги ва шаҳарозодлиги равнақига беқиёс улуш қўшган иштироклари билан унинг ҳаёти ва ишлари ҳақида беизҳикоят ҳикоятлар ва асарлар яшайди.

Бир тўғуз дўстлари

ЭЗГУЛИК ТИМСОЛИ

кўп вақт зарур бўлади. Бетакор санъати билан шўхрат қозонган Париж усталари ҳам бу ердаги безакларни ўта муҳташам деб ҳисоблашлари шубҳасиз."

Пештоқнинг бош тарзи шимол томонга қараган бўлиб, у анъанавий меъморчилик услубида қурилган. Агар Темурийлар даврида қурилган биноларнинг меъморий услубларини кўриб чиқадиган бўлсак, Самарқанддаги Амир Темур жомеъ масжиди, Туркистондаги Хўжа Аҳмад Яссавий мақбраси, Шахрисабздаги Дорус — Саодат ансамбли каби бино ва иншоотларда уларнинг кириш қисми — пештоқи маҳобатли қилиб қурилганини кўраимиз. Азалий анъаналар жараёнида вужудга келган пештоқлар улғуворлиги билан ажралиб турди. Жомеъ масжид пештоқининг кенглиги 19,4 метр, Хўжа Аҳмад Яссавий — 20 метр, Дорус-Саодат — 20,4 метр, Оқсарой пештоқини эса пештоқ тоқининг оралиги 22,5 метрга тенг. Барча санаб ўтилган бинолардаги каби Оқсарой пештоқини ҳам икки томонидан гулдаста — миноралар бор. Пештоқнинг шимолӣ томо-

ланган. Оқсарой меъморий мажмуасини 1500 йилли у ерда бўлган Захириддин Бобур кўйидагича тасвирлаган: "Темурбек Кешда буюк иморатлар бино қилган. Ўз девонидан юрт сўраши учун жуда баланд пештоқ, ўнг ва сўл қанотларида эса тавчибеклар ва девон бекларига атаб кичик пештоқлар солдирган. Арзга келганлар кутуб ўтиришлари учун эса бир томонда айвон ва тоқчалар бино қилган. Оламда бундай тоқчи олиб бўлганлиги маълум эмас. Айтишларича, у Тоқи қасрийдан ҳам каттадир."

Оқсаройнинг Шахрисабз шаҳарозодлигига тугган ўрни бекиёсдир. Шаҳарнинг шимол-шарқий бўлағида жойлашган бу даргоҳ қалъа деворлари тарх режалари билан уйғун бўлган. Қалъа деворларида, Оқсарой яқинида "Китоб дарвозаси" бўлиб, ундан ичкарига қирилгандай кейин Арк майдончаси ва Оқсаройга кириш учун Арк дарвозаси бўлган. Ансамблининг жанубий қисмида туropolасла хона обдорлари ва тўпхоналар жойлашган, қалъа деворининг шу ерда арқини тўпхона дарвозаси Регистон

Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқий театрининг эҳтисобчилари Дилмурод Узоқов "Оқибат", "Фотима ва Зухра", "Сойибхўжа операцияси", "Тўйлар муборак", "Қудук тубидаги фарёд", "Суперкайнона", "Дилафрўзага тўрт оқиш", "Ўлдинг, азиз бўлдинг!" каби унлаб асарларда ўзига хос образлар яратди.

Истеъдодли актёрга бир неча саволлар билан мувожаз қилдик. — Санъаткор ўз ижодида яшайди, деган гап бор. Айтинг-чи, саҳнадаги қифа билан ҳаётдаги "мен"нинг айрилиши қандай?

Дилмурод УЗОҚОВ:

— Санъаткор ўз ижодида яшайди, деган гап бор. Айтинг-чи, саҳнадаги қифа билан ҳаётдаги "мен"нинг айрилиши қандай?

— Санъаткор ўз ижодида яшайди, деган гап бор. Айтинг-чи, саҳнадаги қифа билан ҳаётдаги "мен"нинг айрилиши қандай?

— Санъаткор ўз ижодида яшайди, деган гап бор. Айтинг-чи, саҳнадаги қифа билан ҳаётдаги "мен"нинг айрилиши қандай?

билмайсан. Айрим тоифа томошабинлар эса театрни кулгонага деб биладилар. Жиддий томошаларимизда ҳам даб-дурустан хоҳлаб қулиб юборишад...

— Театр эстетикасини шакллантиришда томошабин маданияти катта рол ўйнайди. Шу фикрга қандай қарайсиз?

— Томошабин спектаклга маънавий озиқ, эстетик завқ олиш учун келар экан, ўз навбатида ўзи ҳам томоша қўриш маданиятига эга бўлиши шарт. Бугун саҳнамизни тўлдириб ўтирган томошабиннинг савияси ҳар хил.

— Мусиқали драма театри актёрлар олдига ўзига хос талаблар қўйиши билан бошқа театрлардан фарқ қилади. Ҳақ мусиқий спектакллари томоша қила туриб, ария ва дуэтлар бир-бирига уланмай, драматик ижродан узилиб қолётганини кузатамиз. Бунга актёр сабабчиси? Умуман, мусиқий театр актёри учун овоз муҳими ёки драматик ижро?

— Яхши савол. Мусиқий театр табиатида хос тақлиқни актёрнинг ўзи белгилайди. Ашула айтиш учун овоз муҳим ҳисобланмайди. Ички кенчинлар, ҳис-тўғуларини тўла намоён қила оладиган қалб керак.

— Яхши савол. Мусиқий театр табиатида хос тақлиқни актёрнинг ўзи белгилайди. Ашула айтиш учун овоз муҳим ҳисобланмайди. Ички кенчинлар, ҳис-тўғуларини тўла намоён қила оладиган қалб керак.

"ОЛТИН ХУМО"

мукофоти қимгара насиб этади?

Эстрада бугунги кунда халқимиз, хусусан, ёшлар орасида энг омавий санъат тури бўлиб қолди. Бирқўш унинг профессионал савиясини юксалтириш юзасидан қўлланадиган ишлар ҳали кўп. "Ўзбекнаво" эстрада бунёдчилари ва Эстрада санъатини ривожлантириш жағма-маси томонидан таъсис этилган "Олтин хумо" мукофоти бу борда муайян натижаларга эришилши кўзда тулади. "Ўзбекнаво" бирлашмасининг бўлим бошлиғи Аҳмадجان Раҳимов мукофотни таъсис этишдан қўлланадиган асосий мақсадни қўйиладиган шарҳлади:

— Асосий мақсадимиз миллий эстрада санъатининг ривожлантириши, хонандаларнинг ижодий ютуқларини тарғиб қилиш ва уларни қўлаб-қувватлашдан иборат. Албатта, бу ишлар "Ўзбекнаво" бирлашмаси раҳбарияти томонидан мунтазам йўлга қўйилган. Шу кунгача эстрада йўналишида ўтган танловлар, турли тадбирлар бунга яққол мисолдир. Айниқса, хонандаларга лицензия берилишининг йўлга қўйилиши улар репертуарининг талаб даражасида бўлишига эришилди катта аҳамият касб этмоқда.

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

ЗАҲМАТКАШ ИЖОДКОР

Зейлан Синифида композиторлик ихтисосини бўйича битириб, ижодий фаолиятини бошлади. Симфоник оркестр ва халқ чолғулари оркестри учун ёзилган "Эта симфония", "Мақом Бузрук", "Осиё", "Туркманча", "Қирғизча", "Тожиқча", "Симфоник поэмалари", "Тўёна", "Ақсия", "Ибн Сино", "Тарих саҳифалари" полифоник туркумлари, "Ешлик" увертюраси, "Широк", "Шероз ва Паризод" балетлари, Навоий, Хайём, Яссавий газавалига яратган вокал-симфоник ва хор асарлари, қўпгина камер-чолғу асарлари композитор яратган сермақсул ижоднинг ёрқин намуналаридир.

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

— Айтинг-чи, танловда лицензияга эга бўлган барча хонандалар қатнашадиларми?

ВАПААН БАҒРИН ҒУЗАЛ БУСШОН ЭПТАЙЛИК БИЗ

ЗОМИН СЕМИНАРИГА ҚАСИДА

Бахрлик беҳишт бақидир Ўзбекистон Зомини, Кез, агар имкони бор Ўрикли тоғистонини.

Йилда бир бор жаб бўлурлар мамлакат шоирлари, Айта бўлғай ул сабабни булбулдулдон Зомини.

Чархлару фикру шуур шеърхолик баҳсида, Бул ажабким, паст кўрдик булда осмон томини.

Барча ёшлар шеър ўқирлар катталарнинг шоирлари, Борини бозор қўлурлар — пишганин, ҳам хомини.

Бош бўлиб устозимиз Абдулла Ориф турсалар, Боқ Сирожиддин Сайиди, ҳам Рустам шеърхоини.

Тинглаюрлар ёш шоирлар узоқ қаттиқ ила Оқтоқол Жумъаниёв Жаббор оға айтқонини.

Воҳ! Азим Суюн ўқир ваҳшат билан, даҳшат билан, Бургуту бургут бобо қандок шахид бўлғонини.

Вағна вағини қарашлар деб берган шоира — Бир Ҳалим шеърлар ўқир кўргил Худой берғонини.

Маънини дурдай тизиб дона-дона етказур, Шеър ўқини муноқ бўлур — тинланган Омон Матжонини.

Бул малак сиймо Зебо Мирзо қизидур хурсифат, Ҳам Салим келди қўйиб Тошқанда "Туркистон"ини.

Соҳибни уч-тўрт забондир бир Шарофат онамиз, Луфғ ила хизматлар кўргил элим мезбонини.

Ҳокими Жиззах Убайдулло аха ҳиммат билан Шейриятнинг ишикта бир очди дил имкони.

Санъату давлат ишини Сайёраҳон Тўйчи қизи Эплагандан олди Жиззах ҳокими ўнг йенин.

Хуллас, уч кун аҳли дил сайру тамошо қилдилар, Ўзбекистон — гулдиринг шеърятини бустонини.

Ориф ҲОЖИ

Бурхон ЖАЛИЛ

ИСТИҚЛОЛ ТОНГИ

Бир тонг истаб бобом ўтди кўза ёш, Бир тонг истаб момом ўтди кўза ёш, У тонгларни кўрмай кетди, эй дилшо, Истиқлол тонги эрур бу тонглар!

Армон десам, армон каби ботмасди, Илинجلари юраклардан кетмасди. Армон бўлса, у ҳеч қачон отмасди, Истиқлол тонги эрур бу тонглар!

Юрак ютиб илҳақ эдик бу кунга, Саҳродилдек мушток эдик бу кунга. Кўп кўрбонлар бериб етдик бу кунга, Истиқлол тонги эрур бу тонглар!

Диллардаги оғрик беҳуд кетмади, Тиллардаги зорлик беҳуд кетмади. Бу тонгларга кимлар етди, етмади, Истиқлол тонги эрур бу тонглар

Кўзларда ёш, наво айтиб кутайлик, Яратганга сано айтиб кутайлик! Фуратга ўтмай, дўстим, таовф этайлик, Истиқлол тонги эрур бу тонглар!

Кимдир омад, қисмат, бахт деб суйсинлар, Майли, ҳар ким нега йўйса йўйсинлар. Билмаганлар кўриб-билиб қўйсинлар, Истиқлол тонги эрур бу тонглар!!

Наманган

Сафар ОЛЛОЁР

Моҳи ЧЕХРА

Ишқинг йўлларда девона ўзим, Ёлмаган шамларга парвона ўзим. Кезаман даштларни мастона ўзим, Кетгин, ёр, юраклар ўртансин, майли, Сен Мажнун бўлмадинг, мен эса Лайли.

Майлига, мен билан ҳижронлар қолсин, Юрагимда бир тўп армонлар қолсин. Кўз ёшига тўла осмонлар қолсин, Кетгин, ёр, юраклар ўртансин, майли, Сен Мажнун бўлмадинг, мен эса Лайли.

Дунёни ўратган кўзлар, авлидо, Қалбим ўғирлаган сўзлар, авлидо. Кўзимга суртганим излар, авлидо, Кетгин, ёр, юраклар ўртансин, майли, Сен Мажнун бўлмадинг, мен эса Лайли.

Андуҳин кўрмаган ҳилол йилгисин, Бир-биринга муҳтож дийдор йилгисин, Ҳали битилмаган аъшор йилгисин, Кетгин, ёр, юраклар ўртансин, майли, Сен Мажнун бўлмадинг, мен эса Лайли. Бухоро

юрак уришини сезмай яшамок.

*** Сен болвансиз ҳам бола бўлмагисин, дейди онам. Шу ёшга кириб ҳам катта бўлмаганими билмайди бечора.

*** Ватан тўғрисида ёзмоқчи бўламан, Заъқлаиб термуламан Ватанга. "Ватан меники!" деган овозлар эшитилади ҳар томондан.

Менинг ҳам айтгим келди бу сўзини. Шунчаки айтмайман, кўнграчгани қизалоқдек бағримга босмоқчи бўламан Ватанини, Сигамайди.

Шунда ўзимни унинг бағрига ташлайман ва ангайламанки, бағри тўлғунга қалар юксалишим керак. Ахир, Мен — Ватаники!

СОҒИНЧ МАСКАНИ

қадар муштараклик! Табиат ва инсон муносабатлари уйғунлиги! Буни фақат ғузал Зомин тоғлари бағрида кўриш, ҳис этиш ва ундан баҳраманд бўлиш мумкин.

Дарвоқе, ёш қалам соҳиблари бу ерда Ўзбекистон халқ шоирлари Жуманиёв Жабборов, Омон Матжон, Ҳалима Худойбердиева, таникли шоирлар Азим Суюн, Сирожиддин Сайиди, Рустам Мусурмон, адиб Собир Унар, ёш шоирлар Хосият Рустамова, Гулжамол Асқаровлар машғуллариди бўлишиб, улардан иждоий сабоқлар олдилар, ўз ижод намуналарини улар кўригидан ўтказишга мушарраф бўлдилар. Қанинда ҳар қайси гуруҳ иш фаолияти билан яқиндан танишдим. Бир-биридан қайнок, ҳаяжонли, талабчан ва самимий давралар...

Ёшлар шеърятга, устозлар, дўстлар дийдо-

Шамол ўғирлади туйғуларимни, Дарахнинг шохига илди эрмаклар.

Наҳот, ғам қулатган ғариб дўстингни Тутти қолмайсан тиргақлаб... Юрак...

ТОНГ

Ёрилли бардошинг қорни тарсиллаб, Жушиққан хаёллар борар исиниб. Силласи қуриган тун бир ҳарсиллаб, Саҳарнинг кўксига отар ўзини.

Асов ҳислар мисол шабада селпир, Шохларда ҳилпирар яшил қанотлар. Қўйлаги йиртилган булдулар бир-бир Тонгинг қўшинини жимгина ёдлар. Фаргона

ОЙДИННИСО

Қараб туриб қандай чидайсан, ахир, Юракман — бошдан оёқ.

Боши биринчи ботда
Шундай илиқ таассуротлар оғушида мамлакатимизнинг турли жойларидан келган умидли ёш қалам аҳли хотирасида анжуманининг очилди бир умр эсда қолади, десак муболага бўлмайди.

Семинар-кенгаши Ўзбекистон Ўзувчилар уюшмаси раиси, Халқ шоири, Ўзбекистон Қаҳрамони Абдулла Орипов очиб, ёш иждоқорларга дил истакларини билдирди ҳамда анжуманининг аҳамияти, эришилган натижалар ҳақида сўзлади. Устознинг бадиий савия, иждоий маҳорат ва унинг заҳматлари, ўзига хос масъулияти тўғрисидаги самимий мушоҳадалари умид билан қўлига қалам тутган ҳар бир ёшнинг тўқинлантирди. "Биз бу аънаваний анжуманининг натижасини сарҳисоб қилишимиз керак, — деди Абдулла ака. — Агар бугун диққат билан разиб солсак, адабиётимизга янги овоз, янги куч билан кириб келаятган асарият ёшларимиз шу ғузал Зоминда устозларнинг оқ фотиҳасини олган. Сизлар ҳам бу аънаваний давомчисини бўлиб қолишларингизга ишонман".

Жиззах вилотида ҳокими Убайдулла Яманкулов ҳукуматимизнинг ёшларга эътибори, улар учун яратилаётган шарт-шароитлар ҳусусида гапириб, жумладан шундай деди: "Сизлар бу ерда мамлакатимизнинг барча вилоятларидан ташриф буюрганларингиздан ва бу ерда ёш иждоқорларнинг Зомин адабий мактаби юзага келганидан мамнуминиз. Мен уйлайманки, эртанги адабиётимизнинг Абдуллариди, Ҳалималари — энг аяхсини шоир-ўзувчилари ҳозир Сизларнинг оралигинида ўтиришибди. Ҳаммангизга муваффақият тилайман".

Ёшларнинг асарияти ушбу анжуманда илк

Нарғиза ОХУНОВА

ЮРАК

Шамол ўғирлади туйғуларимни, Эрмаклар дарахнинг шохига илди. Барглардек тўқилар ҳисларим белор, Наҳот, сен бу ҳолга, юрагим, кўндинг?!

Кўндинг соғинчларинг айрилиғига, Қара, чекимокда нисол оқоғими. Қасоскор армонлар лашкар тортганда Кўксингдан ўчоқда гурунинг номи.

Қара, еллар сени аздаган рост, Қара, тиз чўкисан бемажол, беҳод. Сени мағдуб кўрмоқ истамай беҳос Ерга қўлагуси кўкдаги ҳилол.

Пажмурда кўксингдан сизиб оқар қон, Қайта босасан бу бағри тилдангни. Балки неча йиллар тоғ бўлган ғамлар Босиб қолаётир шу кенг елкангни.

Хибзиддин Мухаммадхонов жуссаси кичик бўлса ҳам ақли зўр эди. Қизиқ, ақл-заковат деганлари, истеъод ва қобилият деганлари жусса таялмас экан-да? Бўлмаса, у мактабга борар-бормас биринчи синфдан унчинча, кейин бешинчи синфдан еттинчи "сакармидини"! Уни икки ёшда техникамуфта, ўн олти ёшда олий ўқув юртига кирариди!!! Хибзиддин курсдошлари орасида энг кичини, энг ушони бўлса-да, бениҳоя илмга ташна, бениҳоя ҳаракатчан, тиришқок эди. Пединститутда филология факультетиди у билан бирга ўқиган ва кейинчалик унинг илмлик дўсти бўлган таниқли адиб Ҳоким Назир шундай ёздайди: "Филология факультетини биз ўқийдиган курс студентлари орасида ёш ижодчилар ҳам, бўйи-басти жиҳатдан ҳам энг кенжаюби бўлиб, биринчи қаторда ўтирилаган Хибзиддин эди. Эндигина ўн олти ёшга қадам қўйган, қизларча нозик, оппоққина, тортичоққина кўринган бу ёқимтой йигитча ўзининг илмга чанқоқлиги, ўткир эҳси ва билангиллиги билан ажралаб турарди". Шуниси қизиқки, бу "ёқимтой йигитча" ҳали дурустроқ бирор асар ёзиб ёки бир-икки салмоқли асарларни таржима қилиб ултурмай, одамлар ўртасида ўзининг фавақуллода ақлий қобилияти билан шухрат топди, ўз даврининг кўпгина зиёлилари ўртасида катта обрў қозонди. Жумладан, Абдулла Қаҳҳор Хибзиддин Мухаммадхоновни жулда юксак қадрлар ва бирон мубоммага дуч келиб қолса, албатта, у билан маслаҳатлашар эди. Абдулла Қаҳҳор Хибзиддин акадан чиқадиган маслаҳатларни нақадар қадрлашини мента бир-икки гапирган эдилар. Бир неча йиллар мобайнида Хибзиддин ака билан газета таҳририятда бирга ишлаган адабиётшуносо олим Шариф Юсупов мақолаларидан бирда Абдулла ака билан Хибзиддин ака ўртасидаги муносабатларни яхши очиб берган!

"Абдулла Қаҳҳор Хибзиддин ака хонадонидида дегирли барча йилларга рафидаси Кириёе она билан бирга келар, Абдулла аканинг уйдиги қанчалдан-қанча йиллар ҳам Хибзиддин акаси ўтмас эди. Адиб дунё адолатсизликларидан азоб тортган чоғлари "палангоқ суван тоймас" қабилда уни тутиш фикрига келгач, Хибзиддин аканинг таҳририятдаги хонасига кириб келар, дўстлар эшикни ичидан кулфилар, узоқ сўзбашлашарди. Абдулла ака унинг хонасидан шаштидан тушган ҳолда, юзига қон югуриб, жилмайиб чиқиб кетарди".

Мен Хибзиддин ака билан шахсан танишиб, яқиндан мулоқотда киришмасдан анча олдин, мактабда ўқиб юрган кезларимда унинг фамилиясини эшитган эдим. Ўша кезларимда ўқиб тилдида Лев Кассининг "Черемис ҳақратимнинг укаси" деган ва Валентин Катаевнинг "Полк ўғли" деган китоблари наҳар эдилди. Бу китоблар болаларга атайдан бўлиб, юксак маҳорат билан ёзилган эди. Уларни мазза қилиб ўқиб чиқдим. Бу китобларнинг таржумони Хибзиддин Мухаммадхонов эди. У таржима қилган китоблардан чуқур лаззат олганим учун бу фамилия хотирам қатларига ўрнашиб қолди. Орадан ўн уч-ўн тўрт йил ўтгандан сўнггина бу аjoyиб инсон билан шахсан танишини бахтига муяссар бўлдим. Ўша пайтда Хибзиддин ака "Ўзбекистон малаинини" газетасида бош муҳаррир ўринбосари вазифасида ишлар эди. Мен "Лирика ҳақида мулоқазлар" деган мақоламни кўтариб келдим. Уни ўқиб ҳам ўғирмасдан қўлига қайтариб беришлари мумкин эди, чунки мақоламнинг ҳажми сира-сира газетабоб эмасди — у тўрт подалдан ҳам ошқ эди. Иккинчидан, мақоламнинг ўзини қилишини катта жанжалларга сабаб бўларди. Негаки, унда Фағур Гулом, Ҳамид Гулом, Уйғун, Мирмуҳ-

син ва яна бошқа бир қатор шоирларнинг айрим шеърлари кескин танқид қилинган эди. Бу шоирлар матбуот саҳифаларида танқидга дуч келиб ўрганишган эмасдилар. Мен-ку ёшлитимга ва ўғиримга қараб, қандай оқибатларга олиб келишини ўйлаб ҳам ўтирмай мақоламни ёзиб ташлаган эдим. Аммо ўша шароитда — матбуот соҳасида мустақкам қилинлар мавжуд бўлган бир шароитда бунақа мақоламнинг ўқилиши учун жулда катта жасорат керак эди — унинг босиб чиқарилишига руждат бериб имзо чекадиган муҳаррир ёхуд унинг муовини, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, бошини қандага қўйиб бермоғи шарт эди. Мақола газетанинг икки сониди тўрт подал бўлиб босилиб чиқди — у, албатта, муайян шов-шувларга сабаб бўлган бўлса керак. Лекин мақола тўғрисида менинг бошимда калтақлар сониди, менинг қанотимни қайдириллар, шаштиمني пасаптириб қўйдилар, деб айта-

ҳаяжонлангирчи юборган ва у кўтарган масалалар шу қадар муҳим ҳамда салмоқли кўринганки, 92 ёшга кирган адиб қудай лайт келишини кутиб ўтирмай, бир ҳафта ичидеки жавоб ёзиб юборишга жазм қилган. Қани энди 90га кирган ва кирмаганларнинг ҳаммасида ҳам шунча ҳавас қилар эрийдиганлар ҳақсала бўлса!

Кейнроқ Убайдуллахўжа ўқиниши битирини биланок она юртига қайтиб, "Садо Туркистон" газетасини нашр қила бошлади ва ҳар хил мискин бечораларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиб, зулмга ва мустамлақачиликка қарши кураш олиб борди. Табикини, бундай исёкдор одам чор қукуматининг таъйибига учрамай қолмас эди. Бу улғу маърифатпарвар ва мутафаккир инсон,

диган, деган савол уни қаттиқ қийнади. Ўша шароитда бу саволга жавоб топишнинг имкони йўқ эди, мабодо тусмоллаб бир тўхтама келганда ҳам, уни овоз чиқариб айтиш, бировлар билан муҳокама қилишнинг иложи йўқ эди. Шундай қилиб, ёш Хибзиддин ўз ёнига ўзи қўрулганга қолаверди. Фақат бу қийинчиликлар уни чиниктирди, изтироблар тезроқ ўлгайиб воғая етишига ерам берди, хонос.

Шу йилларданок у меҳнат фаолиятини бошлашини оруз қилди — онасининг ёнига кириб, унга ерам бермас, рўзгор тебратиниша кичик бўлса-да, улдушини қўшмас бўлмас эди. Шундай қилиб, Хибзиддин 17 ёшга тулар-тулмас, ҳали инстингит битирмай туриб, ишга киришга мажбур бўлди. У ўша йилларда чиқадиган болалар журнали "Вожагий" да бўлим бошлиғи бўлиб ишла бошлади. Кейин 1944 йилгача

ган, тасмалар сифатсиз, ҳадеганда узилади, тўхтаб қолади, аппаратларни яхши билладиган мутахассислар йўқ. Айниқса, радиодега гапириб ўрганмаган одамларни гапиртириш қийин — улар иккита сўзни жуфтлаб, келиштириб айта-олмайди, ҳаёжонланади, дами ичига тушиб кетди. Буниги устига хоналар ёзда исёк қиша истиймайди. Буниси ҳам майли-я, бор-йўғи тўртта-бештагина каталак ўй бор — одамларни қабул қилдиган жой ҳам, материалини тахрир қилдиган ўринлар ҳам, репетиция хоналари ҳам бир жойла.

Ишнинг яна бир қийинчилиги шундаки, эрталоб соат 6 да эфирга узатилдиган хабарлар кўнчинча ярим кечда олинди — уларни таржима қилиб, таҳрирдан чиқариб, машинкалатиб, эрталобгача чакди қилмоқ учун кечаси уйга кетмайсан, ана шу музохонага ўхшаган жойда ётиб қолсан. Бундай аҳвол бир кун эмас, икки кун эмас, ойлаб ва балки йиллаб давом этди. Ана шундай шароитда меҳнат қилган хонадонлар, созандалар, редакторлар, овоз ёздадиганлар, аппаратни созиладиган, камтарину камсуқум машинисткалар, уларнинг раҳбарлари чинакамита қаҳрамонлар эмасми? Уларни нега ҳақиқий филокорлар деб аташ мумкин бўлмасми? Ҳали телевидение йўқ, ҳамманинг ёлғиз илгини ана шу қоралаппак — радио бўлиб турган шароитда унинг узлуқсиз, соат механизми бўлган равио ишларини таъминламоқ учун ўша пайтда ишлаган хондорлар то маънода мўъжизакор қудратга эга бўлмоқлари керак эди. Хибзиддин ака ҳам жамоаси билан биргаликда ана шундай оғир шароитда қаҳрамонча меҳнат қилди ва Ўзбекистонда радио ишининг ривожига салмоқли ҳисса қўшди. Эҳтимол, у умрининг охиригача шу ишда, шу лавозимда ўтган бўларди. Лекин у 5 йил ишлар-ишлалмас, хизматлари беқеъи бўлса-да, қовушини тўғрилаб қўйишди, "хе" йўқ, "бе" йўқ, ишдан олишди, ҳатто бунини "бошқа ишга ўтиши муносабати билан" деган жумлани қўшиб, юмшатишни ҳам истамади. Тўғридан-тўғри уни кўнчага ҳайлашди.

Хибзиддин ака хотираларида бир қизиқ воқеани ҳикоя қилади. Бу воқеа Хибзиддин аканинг ишдан кетишиндан бир оз олдин рўй берган:

"Урушдан кейинги йилларнинг бири. Раис ўринбосарим. Ярим кечда ишнинг бўлиб уйга қайтишим. Яккаюғона навалгачи машина ҳам бузилди қолганди. Ярим йилга етганимда қаттиқ сел қуйиб юборди. Томдан тушаётган сувлардан қочиб, кўча томонига ўтиб олдим. Қўчда ҳам сув дарё бўлиб оқаятган эди. Бир маҳалда оёғимни сув тўлдириб турган бир бўшқича босибман-у, чуқурга тушиб кеттибман. Туби йўқ жарга қулагандек ҳис қилдим ўзимни. Қулларим, юзларим қаттиқ-қаттиқ нималаргашир уриди. Бирок оғирларини дардор сезавардим. Ешиқ экан, ажбирлик қилдим, шеклиди, чуқурдан чиқиб олдим. Ҳаво ҳам анча салқин эди. Шалоббо бўлиб уйга борибман. Ойим аҳволимни кўриб кўриб кетди. Эртаси яна ўша йўлдан бориб, чуқурни кўрдим. Қопқоқсиз қолиб кетган, билдек-билдек келадиган сим ва қувурлар уланган ертўла экан. Кўрдим-у ваҳимага тушдим. Бетоб бўлиб, шифохоналарда ётиб ҳам чиқдим".

Кўннинг салқин туларидан бирда Хибзиддин аканинг бошидан кечган бу ношуҳи локен тазасуфта арийдиган бир тасоифи. Лекин, назаримда, у алпанечук раман эди маънога эди. Шўрлар замонда ҳар бир одам учун истеҳбол сари, бахтли ҳаёт сари кент ва равио йўллар яратиб қўйилганга жулда кент тартиб қилинарди. Ҳар бир совет кишини бу ёрғу йўлдан қўнқилар айтиб, шаҳдам қадмалар ташлаб олти нилгимоғи керак эди. Бирок буларнинг бари шунчаки чиройли гаплар, шўро пропагандаси тўқиб

ДИДИ ТИДИ ҒУЗИ

ПОЖ - У - У - У

толмайман. Назаримда, ўша кезларда мента отилган ўқларнинг ҳаммасида газета таҳририятдаги ўртоқлар ва биринчи навбатда, Хибзиддин ака болалардан бўлди, шеклиди. Мақола эълон қилингандан сўнг Хибзиддин ака мени хўзурга чақирди ва биз ошмиқмай анча вақт давомида батафсил сўхбат қурдик. Хибзиддин ака мента адабий ҳаётнинг сув ости оқимлари қўлини тўғрисида, бу уммонда юрт хўшёрлик ва усталик билан сўзиш кераклиги ҳақида анча гапирди. Унинг гапларининг ҳаммаси жўяли ва маъноли эди. Кейин билсам, Хибзиддин ака бу гапларни бежиз айтмаган экан — у мендай ёш ва тажрибасиз қаламқашини ноғохоний қулфалардан, беҳос тойибди кетишларидан асраш учун бу гапларни айтган экан. Кейинчалик бу гаплар мента жулда асқотди. Шундан кейин мен таҳририят ёнидан ўтиб қолсам, албатта, бирров у ерга бош сўқиб, Хибзиддин ака билан салом-алиқ қилиб чиқадиган бўлиб қолдим. Ҳақ-ушдан мента бу одамнинг ҳаёт йўлига, қандай оилда туғилди устанига, қаерларда ишлаганига қизиқиб ўйонди. Унинг ҳаёти бу жиҳатдан ҳам ибратли экан.

Хибзиддин ака 1921 йил феврал ойида Тошкентда туғилган экан. Унинг отаси Раҳимиддин Мухаммадхонов ҳар хил савдо ташкилотларида раҳбарлик лавозимларида ишлаган. Онаси Иқболлой бўлса, уй бекаси бўлиб, тузуккана зиёдилар оиласидан чиққан. Жумладан, унинг тоғаси Убайдуллахўжа Асадуллахўжаев жадидчилик ҳаракатининг атоқли намояндаларидан бири бўлган. У ўз даврининг энг ўқимлиши ва маърифатли одамларидан бўлиб, ўзбеклардан чиққан олий маълумоти юрст эди. Саратов дорилфундулида ўқир экан, бу йилги 1909 йилда улуғ рус ёзувчиси Лев Толстойга мактуб йўзлайди ва ундан жавоб олади. Эътибор бериш лозим бўлган бир ҳолда: Убайдуллахўжа мактубини Саратовдан Тулага — Янаёв Полианага 29 май кунини йўзлаган. Толстой эса жавобини 5 июни кунини, яъни мактубни олиши биланок, эҳтимол, эртасига жўнатган. Афтидан, энг бир талабанинг мактуби Толстойни шу даражада

таъсир кўрсатиши мумкин эди. Аммо ҳаёт қизиқ экан — 1917 йилда ҳокимият тепасига "камбағалпарвар" шўролар келди-ю, биринчи навбатда, чоризмга қарши курашган миллий зиёлиларнинг уруғини қўрига бошлади. Убайдуллахўжа яна таъқиб остига олинди. Она шохор қолиб, бошқа жойларда яшириниб юрди, бир неча марта қамалди ва орадан 20 йил ўтгандан кейингина — 1938 йилнинг баҳор ойларида Тошкентга қайтишга муваффақ бўлди. Бу ерда у 5-6 ойгина яшадди, сўнг яна — сўнгги марта қамалди-да, шўронинг Сибиридан турмаларида умол-лараксиз фойиб бўлиб кетди. Лекин у мана шу 5-6 соат меҳнат қилар эди. Умрининг сўнги кунини ҳам у таҳририятда ўтказибди, ишдан кейин уйига олиб қайтиб қулаганди ишларини йиғиб, папкага жойлабди-да, уйига бориб ишлаган. Лекин юрак туғамгуру 56 йиллик меҳнат жараёнида чеклган азоб-ўқубатларга чидамай тамом бўлиб қолган экан — у уришдан тўхтади. Ўша кун Хибзиддин ака 32 йилдан бери қанда қилмай қатнаб келган даргоҳига биринчи марта бормай қолди.

Лекин бу кунгача ҳали анча бор — ҳали қўпгина ишларда ишлагани, қўпгина машаққатларини бошидан ўтказмоғи лозим эди.

1944 йилда у Ўзбекистон радиокомитетига ишга ўтди. Уни сиесий эшиттиришлар бўлимига масъул муҳаррир қилиб ишга олдилар. Аммо қисқа муддатда унинг фазилатлари, билими, ташкилотчилик қобилияти, ишга масъулият билан ёндашиши шу қадар тўла намоен бўладикки, уни бош муҳаррир ўринбосари қилиб тайинлашди. У бу лавозимда ҳам жамоанинг ҳурматию қозонади. Мен Хибзиддин аканинг, қолароқ, сен жиҳатдан уналчилик катта бўлмаган жамоа аъзоларининг ҳаммасини урушдан кейинги йилларда радио соҳасида кўрсатган жонбошқилари ва фидойиликларини учун чинакам қаҳрамонлар деб ата эдим. Вазифа ўта муҳим, ўта масъулиятли, Худо кўрсатмасин, эфирга гапираятганига бирон сўз ноўя айтиб юборилса, масалан, "главнокомандующий" деган сўзни айтганганда "л" товушини тушиб қолса борми, кўннинг кўрсатишарди. Бунинг устига ҳақча овоз ёзувчи ва овоз узатувчи аппаратлар эски, алмасоқдан қол-

вақтли матбуот органларида муҳаррир, бўлим бошлиғи, масъул котиб каби лавозимларида ишлайди. Адабиётни севаган, қалами бир мунча чарқилиб қолган Хибзиддин шу йиллар давомида журналистик касбинини дил-дилдан яхши кўриб қолди. Бу бир умрлик муҳаббат эди ва у чиндан ҳам Хибзиддин аканинг вафотига қадар давом этди. Хибзиддин ака журналистик касбинини шу қадар сева эдики, у таҳририятда саккиз соат ишларса, бу ерда битказ олман ишларини уйига олиб кетар ва у ерда ҳам яна 5-6 соат меҳнат қилар эди. Умрининг сўнги кунини ҳам у таҳририятда ўтказибди, ишдан кейин уйига олиб қайтиб қулаганди ишларини йиғиб, папкага жойлабди-да, уйига бориб ишлаган. Лекин юрак туғамгуру 56 йиллик меҳнат жараёнида чеклган азоб-ўқубатларга чидамай тамом бўлиб қолган экан — у уришдан тўхтади. Ўша кун Хибзиддин ака 32 йилдан бери қанда қилмай қатнаб келган даргоҳига биринчи марта бормай қолди.

Лекин бу кунгача ҳали анча бор — ҳали қўпгина ишларда ишлагани, қўпгина машаққатларини бошидан ўтказмоғи лозим эди.

1944 йилда у Ўзбекистон радиокомитетига ишга ўтди. Уни сиесий эшиттиришлар бўлимига масъул муҳаррир қилиб ишга олдилар. Аммо қисқа муддатда унинг фа

Аукла

ТИЛ — МИЛЛАТ ШАЪНИ

Кейинги пайларда, омавий ахборот воситаларида ўринли-ўринсиз ишлатилаётган сўзларга тез-тез дуч келямиз. Ана шундай "фаол" сўзлардан бири "оромгоҳ"...

Оромгоҳ 1. усапальница, гробница, мавзолей; 2. логовище; 3. редкое помещение, предназначенное для уединения, покоя.

Бирок, "Ўзбек тилининг изоҳли луғати"да "оромгоҳ" сўзи "кишилар дам олади-ган, роҳат қиладиган жой" деб берилганки...

Мана шу мулоҳазалардан келиб чиқиб, "оромгоҳ" ўрнига "роҳат жой", "истироҳатгоҳ" сўзларини қўласак ўринли бўлмасмикан?

Умуман олганда, кейинги пайларда аксарият ҳолларда сўзларга эътиборсизликка йўл берилаётган. "Инс титут" ўрнида маъносиз "олийгоҳ"ни ишлатиб бўлмаслиги ҳақида кўп ёзилди...

Мумтоз адабиётимизга доир асарларда "ором ва оромгоҳ" сўзларининг роҳати жой, дам олиш жойи маъносига келганини дейри учратмаймиз. Ҳазрат Алишер Навоий асарларини эслашда, Хусусан, буюқ шоир Низомий ҳақида шундай ёзади:

Дарҳақиқат, "ором" узлуқсиз осудлик, абдадий уйкуга кетмок маъноларини беради. Дарвоқе, бу сўзнинг тарихимиз икки жиғидли "Персидско-русский словарь"да шундай берилган: "Ором 1. покой, спокойствие; 2. покойный, тихий; 3. покойно, тихо.

Б. ҚОСИМБЕКОВ

Мулоҳаза

Инсон Оллоҳнинг буюқ неъматидир. Оллоҳ барча бандларини тенг қилиб яратган. Уларга фикрлаш учун тил берди, қўлларини эришди...

ТЕКИН ТАОМ ТОМОҚ ЙИРТАР

Билмадим, тиланчилик айрим кишилар учун осон пул топишининг йўлига айланиб бормаяптими? Яна бир шундай воқеага ҳам гувоҳ бўлдим...

Мен уйлашга мажбур этган яна бир ҳолатни Олой бозоридан кузатдим. Умуман шу бозорга яқин бўлгани учун у ерга тез-тез бориб тураман...

Матлуба МУРОД кизи, Жаҳон тиллари университетининг халқаро журналистика факултети талабаси

Мақола

ҚЎШИҚНИНГ БАҲОСИ — ЭЪТИРОФ

ёхуд боболару момолардан қолган мўъжиза

Бой маънавий қадриятларимиз орасида ўзбек халқ қўшиқларининг алоҳида ўрни бор. Бирор изидиким, бирор байрам асно куй-қўшиқсиз ўтмайди. Боболаримиз ва момоларимиз билими, тажрибаси, зеҳну заковати, қалб назоқати, завқ-шавқи шу қўшиқларда ўз аксини топган...

"Омонёр", "Галдир" ва бошқа қўшиқларини эсланг. Уларда қўшқиланган бадий санъатлар — тимсол ва рамзалар асрлар даврида халқимиз табиғатида синиб кетган ташунчалар, ишонч ва эътиқодлар асосида вужудга келгани учун ҳам барчамизга тушунарли ва таъсирчандир.

Шундай қўшиқларнинг бири: Гул бўлдим, булбул бўлдим, Бели боғлик кўл бўлдим, Ёлгонч ёр дастидан, Ёна-ёна кўл бўлдим. — деб қўйилган. Лирик қаҳрамон "гул бўлдим" деганида, унинг севиладгани, гул каби арлоқлангани аниқлашди...

Бундай савиясизлик фольклоримизга нисбатан ҳурматсизликка бўлиб қолмай, айни чоғда ёш авлоднинг лири ва зақини бақана-лаштириши ҳам. Фанлар академиясининг Алишер Навоий номидаги Тил ва адабиёт институти фольклор архивида халқимиз бадий тафаккурининг маҳсули бўлган эл оғиздан элб олинган халқ қўшиқларининг қанчалар қадимлигини ўзининг ўқувчиси, тадқиққоли-чи, ижросини ва тинловчисини кутиб ётибди. Ҳозир баъзан чала ҳолда қўйлаётган айрим қўшиқларнинг тўлиқ вариантлари ҳам шу архивда мавжуд.

Чаманнорингдан"

Қариш қўшиқлари

Мен шу соҳида қирқ йилдан ортиқ ишладим. Охири пайта касирликдан нафақага чиқдим. Ҳозир билмадим. У даврларда пул қўл билан санаб олинарди. Айниқса, ойнанинг охирида жуда кўп пул топирилган. Магазинчилар пулларини ташлаб кетишарди, қўлим бўшаганида санардим. Дасталавган пуллардан кўп чиққа қайтариб берар, оз чинка айтар эдим, беришарди. Покомлолик ҳам бир ҳафта бўлибди. Оқибатсизлигимдан уйлиб кетаман. Шу ёшга кириб онам билан бир дардаш бўлиб суҳбатлашганимни, ташвишларга ўралашиб, ҳатто ҳаёлан оқилсизлик бораётганимни ҳис қиламан. Хузуриларига шовишаман. Ҳоржин, ажинди юзларига узоқ термуламан.

— Ҳа, янги йил олди келиб ҳам кетди. У ҳам, эри ҳам уруш даврида ота-онасидан етим қилишиб, бизниқида воғта етган. Кейин иккаласини тўй қилиб, уйлантириб қўйганми.

ОНАМ БИЛАН МУЛОҚОТ

ми? Тоғангдан хабар олдингми, соғлиги яхшимми? — Ҳаммаси яхши, — деб жавоб бераманда, — дунёнинг иллари қизик, — дейман тапнинг мазунини буриб. Нодисам дард ҳам етарли. Лекин сиз бир ўзиниқиз бизларни бировдан кам қилмай, ўқитмайлари улайтиридингиз, уйли-жойли қилдингиз. Ҳозир ҳам байрамларда келин, қизларнинг, набираларини имкон даражасида совға-салом қилиб табриқлайсиз. Бизлар қанча елиб-югурмайлик, ўзингиздан ортомайсиз. Болалар ҳам ўзига яраша. Шундан баъзида олдингизда хиёлот ҳам тортиб кетаман.

— Ундай дема, болам. Ҳеч қачон ношукр бўлмаслик керак. Ҳамама соҳида бўлгани каби саёлаҳа ҳам энг муҳим нарсаси халол судлача олиб борилад экан. Шунинг учун ҳам сизларни бу ишга жалб этмаганман. Лекин ҳаммаларинг ҳам касбини ўзларинг танигансизлар. Уз кўчаларинг билан ўқинча қираларинг. Худога шукур, иш-лаб юрибсизлар. Хурматларинг бор. Касбларингга хёнаат қилмагансизлар. Бу ҳам яратганининг инояти. Турги, бугун ойнама жажон орқали кўраман. Савдо ходимларинг, тижоратчиларинг, ишбилармонларинг нисбатан муносабат ўзгарган. Уларнинг эътироби ҳукумат томонидан жойинга қўйилмоқда.

Уриқзордаги Қаровон бозорда ширинлик сотаман. Утган ойнаинг бошлариде кимлардир келиб бозордаги хамиртурушларнинг сифати билан қизиқшиди, сотувчилардан текшириш учун намуна олиб кетишди. Кейин эса бирдан хамиртуруш яшириб сотиладиган бўлди. Нархи ҳам икки баравар кўтарилиб кетди. Ҳозир ҳам ўша жараён давом этапти.

Бир таниш сотувчидан сабабини сўрасам, сизларнинг газетангизда танқидий мақола чиқиб, Хитойдан келтирилиб сотилаётган хамиртурушлар таркибиде захарли моддалар борлиги айтилган экан. Уйда ўзимиз учун нон пиширамиз. Илгари танишлардан хамиртуруш олиб турардим. Уша гапни эшитганимдан сўнг хавотирлиниб қолдим. Тўғри, бозорда бошқа давлатлардан келтирил-

Мамлакатимизда нон маҳсулотлари, озиқ-овқат ишлаб чиқариш билан шуғулланадиган қўлаб корхоналар бор. Наҳотки шу ишларда хамиртуруш ишлаб чиқаришни йўлга қўйиб қийин бўлса?

Тўғри, айрим жойларда хамиртуруш ишлаб чиқариляпти. Лекин улар бугунги талабни қондира олмапти. Натижада бозорларимизни сифатсиз хамиртурушлар эгалляпти. Бунинг олдини олишинг, бинобарин, муаммо ечимининг ягона йўли маҳсулотни ўзимизда етарели даражада ишлаб чиқариш. Менима, хамиртуруш ишлаб чиқариш учун мураккаб технология ҳам, катта куч ҳам керак эмас. Бундан ташқари, бу соҳада халқимиз минг йиллик тажрибага эга. Фақат уша тажриба асосида кўп ва хўп маҳсулот ишлаб чиқариш лозим.

Асад КАРИМ ўғли

Эътироф

ТУРКИСТОНДАН МАКТУБ

Мен Жанубий Қозоғистоннинг Туркистон шаҳрида умргузаронлик қилсам-да, "ЎзАС"ни қарийб ярим асрдан буюн мунтазам ўқиб бораман. Аммо кейинги йилларда бу сеvimли газетамизга обуна бўлиш анча қийин бўлиб қолди.

Сўз эркинлиги, матбуот эркинлиги чегара билмаслиги ҳақиқат. Шундай экан, бу борада мутасаддилар жиддий ўйлаб қўришиб, обунани бизнинг худудларда ҳам ташкил этишса, айни мудоао бўлар эди.

Бу йил Ўзбекистонда Қарияларнинг кадрлаш йили эканини эшитиб бехад қувондим. Мен ҳам умид билан калам тебратаман. Ёзганларимни сеvimли газетамиз саҳифаларида ўқиш катта орзум...

ЭЪЗОЗ

"Ўзбекистон адабиёти ва санъати"га Қирқ олти йилдирки, ўқийман Сизни, Маърифат даргаси — Ёруғ юлдузини. Қалбга зеб бериб, бўҳронлар аро Нурафшон айлади кеча-қувдузини.

ТУЮҚЛАР

Абдулла ОРИПОВГА Шиддатли ҳаёт бирда — дилди, олим отасан, Шум нягил муртада ашёр мақон отасан. Истиқболни Истиқбол деб мардонавор тан олган, Эл-юрт учун энг фидойи — бағри Офтоб отасан!

СОЗ

Мусиқа асоби ясовчи уста ҳамда мусиқашунос Абдунаби Абдуғафоровга Уста Наби ясадинг сеҳрғар кўп соз, Қалбингдан жой олганми турра угли соз?! Нафису дилрабоки, ҳар битта созинг Дилларга ором берди бунчалик, эҳ, соз! Эргаш Тошмат ўғли ЭЛНАЗАР Туркистон шаҳри

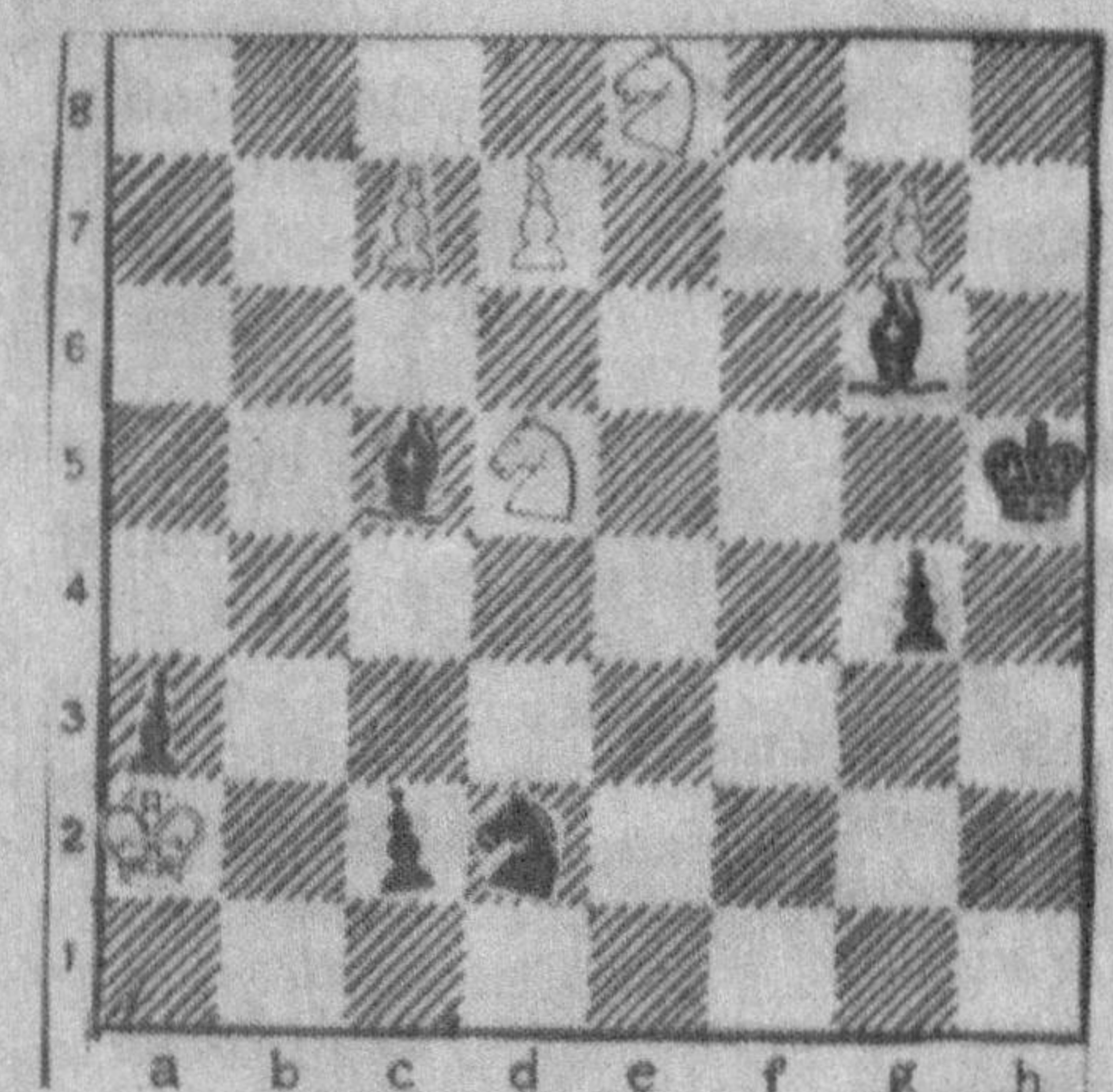
Шоҳном

ОТ ЙИЛИДА

БЕШТА ОТ КИШНАБ ТУРИШИНИ КЎРИНГ

Хурматли шоҳмат мухлислари, Қуйида сизлар билан биргаликда дунёга машҳур бўлган Королковнинг ажойиб этюдини ечамиз. Биринчи диаграммада диққат билан назар ташланг. Кораларда бир сипоҳ ортик. Бунинг устига С2 даги пьедаси фарзинга чикай деб турбиди. Аммо ҳал қилувчи ҳужумни олдинроқ бошлаган оқлар галабага эришадилар. Бунинг учун оқлардан унумли фойдаланиш, тез ва мантқили юриш талаб этилади. Бу к л а с с и к этюд биринчи бор 1937 йилда Россия матбуотида босилиб чиққан. Энди юришни бошлаймиз.

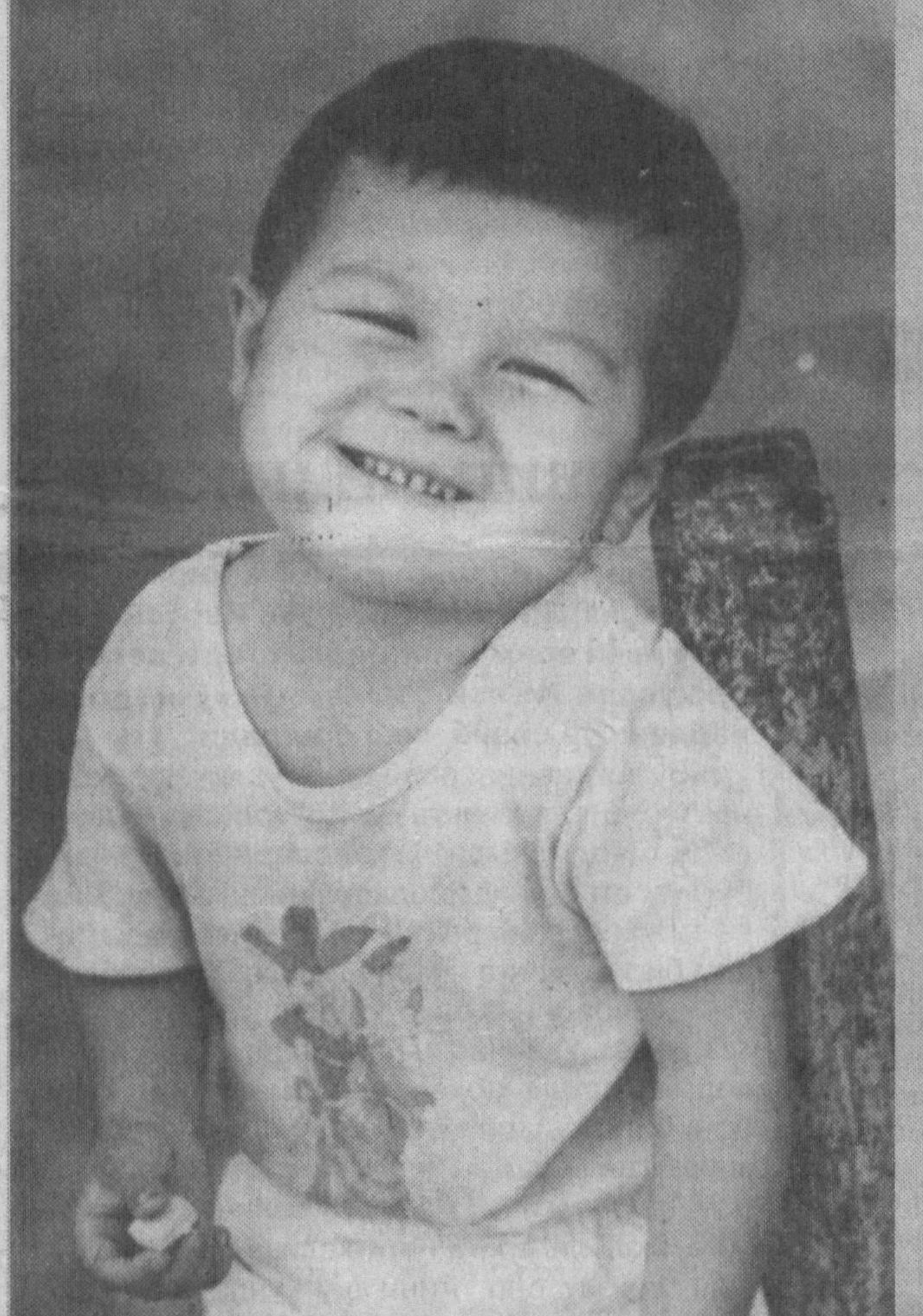
К14+ оқлар шиддатли ҳужумга ўтди. Чунки фурсатни бой бериб бўлмайдилар. Шоҳга жавоб бериш керак. Қора шоҳ ўйлаб қолди. Н4 га ўтса, оқларнинг д7 даги пьедаси саккизинчи хонага чикай фарзинга айланади. Бунинг устига шох деб чикади. Қора шох шу боисдан Н8 хонага ўтади. Чунки оқлар д7 даги пьедасини 8 хонага чикариб фарзин қилсалар

кораларнинг С2 даги пьедаси фарзин эмас, от бўлади, сўнг кишт билан 8 хонадан зарба беради ва оқларни икки юришда мот қилади. Кораларнинг асосий мақсади оқларни туюққа тушириш эди. Аммо коралар шох туюққа олдинроқ тушади. Буни пайкаган оқлар қ7 даги пьедасини фарзин эмас, саккизинчи хонага от деб қора шохга кишт билан чикади. Энди оқларда 3 та от тахтада пайдо бўлди. Қора шох Н7 хонага юриш қилади. Ташаббусни қўлдан чиқармаслик учун оқлар қ8 даги от билан кишт беради. Агар қора шох Н8 хонага ўтса, унда 14 даги от д8 даги қора филини уриб мот қилади. Шунинг учун ҳам қора шох яна Н6 даги хонага қайтади. Уша Н6 даги от; қ4+ қора пьедани уриб шох беради. Қора шох Н7 хонага ўтди. Ке16 дан+! кишт бериб, Ажойиб театр спектаклидаги томоша бошланмоқда. От еб+КрГ7. Энди оқлар д8 хонага тўртинчи от кишт билан чикади.

Оқлар вазиангдан жуда ҳам унумли фойдаланишмоқда. Қора шох е7 даги хонага юришга мажбур. Оқлар с7 даги пьедасини С хонага бешинчи от қилиб чиқаради ва кишт беради. Саккизи юришда қора шох мот бўлади. Во ажабо, ақл бовар қилмайди! Аммо бешта отнинг кишнаб туришини қаранг-га. Шоҳматнинг сирли мўъжизаси балки шундадир. Иккала диаграммага қараб, бу ажойиб спектаклни қўриб завқлансан киши.

Анвар ИНОКОВ шоҳмат бўйича спорт усталлигига номзод

Қадамбой Жайронов тоғли Чош қишлоғида яшайди. Бу ерларда олти ой ёз бўлса, олти ой қиш. Кўёш тоғнинг ортига ёнбошлаганда чошликлар ҳам тўшака киради, эрталаб тоғнинг ортидан мўралганда иргиб туришди. Чошда на телефон, на холодилик, на телевизор, на радио бор. Шунинг учун қишлоқдагилар баъзан тоғнинг тепасига чиқиб, шахар томонга қараб ўтиришди. Хўжалик маркази туман ё виллоятдан бирор гап етиб келса, оғиздан-оғизга ўтиб бутун қишлоққа тарқалади.

Саъдулла СИЕВ

ТОЛСАВАТДАН ҚЎЙМАСИ

Яқинда ана шундай бир гап тарқалди. Уни биринчи бўлиб Қадамбойнинг тоғаси Эшқобил ака эшитди. У кўёш Авлиёқулни эргаштириб, жиянининг уйига равона бўлди. Қадамбой мактабда муаллим. Биологидан дарс беради. Ёз келса, тоғма-тоғ юриб, доривор гўёшлар тереди. Кейин саёб бўлади деб қишлоқдагиларга тарқатиб чиқади. Жуда бекор қолса, қий-шайиб сой бўйига тушади. Мажнунтоғнинг майда, текис новдаларини кесиб олиб, сабат тўқийди. Беш-ўнта бўлганда маҳалладаги хотин-халаж кириб талаб кетишди. Толсава-тиннинг даромади ҳам бир камига етиб турибди.

Эзинг чилласи. Қадамбой шундоққина сой лабида бақатерақинг тағида ўтирибди. Олдида бир даста тоғчилик, "Буниси куртса-ватта, буниси қўлсаватта", деб новдаларни саралай бошлади. Шу пайт узун-қиска бўлиб, Эшқобил ака билан Авлиёқул етиб келишди.

— Омин, тоғнингига барака жиян! — деди тоға, эски бир тўнкага омонат чўкиб. Авлиёқул чўнкайиб фотиҳага қўшилди. Эшқобил ака яқинда турган сававларни бир-бир қўлга олиб кўрди, барқашдан каттароқ биттасини танлади.

— Мана шунисини янганга бера қол, — деди сававлани салмоқлаб, - нон ёнса, доим дастурхонни кўйдириб юборад.

Қадамбой ҳазиллашди:

— Ҳақи битта тоғуқ бўлади, тоға. Эшқобил ака, қандай гап бошласам экан, деб йўл ахтариб ўтирган эди, дарров йўли топилди.

— Тоға-хўр, жиян — зўр экан-да, а! Тоғуқнинг ёнига хўрозини қўшиб бераман, жиян. Энди сенга ҳам бир маслаҳатли гап бор. Хўп, де.

Қадамбой бир тўп тоғчиликни гижимлаб бошини кўтарди.

— Нима гап экан?

— Ширкат раиси ишдан бўшабди. Акаларни уни кўтар-кўтар қилиб, каттароқ ишга олиб кетганмиш. Биз, мана, поччанг билан маслаҳат қилдик. Агар хўп десанг, қўллашчи сени раисликка кўтармоқчимиз. Бизнинг уруғдан ҳам чиқсин-да! Қачонгача Қизилқишлоқ-

дан чиқаверади? Нима дединг, жиян? Қадамбой мириқиб қолди.

— Ажойиб тоғамсиз-да! Шунча ёшга борсангиз ҳам хаёлпарастлигингиз қолмабди. Қани, мана бу қобилетга кининг, Қадамбой, деб, менга бировнинг ўзи учиб турибдими? Раис бўлман, деб ўзини қўқка уриб юрганлар бор, биласиз. Ярашмаган гапни қўйинг, тоға!

— Пулди биз ҳам тоғамиз, - деди Эшқобил ака, - икки гектар ерга зигир экиб қўйиб-

ларнинг кўзи очилган. Тишингизни қоқиб қўлингизга берар.

— Бекор айтибсан. Бир қўлингизда нон ушлаб туриб, қанча урисангиз ҳам чидайди одамлар. Айтганингни қилади. Гап тамом. Сени раис қиламиз. Маълумотинг етарли, калланг ишлайди. Қанча йил завуч бўлиб мактабни бошқардинг... Йўқ, дема, жиян!

Қадамбой иргиб турди.

— Йўқ, йўқ, йўқ! — деди бошини сарак-сарак қилиб. — Тоға, агар зўрлай берсангиз, хозир ҳов ана ерга чиқиб, ўзимни сойга ташлайман!

— Э сингнги едингми, жиян? Олдин бир кун бўлса-да, раис бўлиб, ай-шингни сур, кейин сувга ташлайсанми, ўтга ташлайсанми, ўзинг билсан.

ҲАХВИЯ

ман. Бошоқлаб турибди. Худо хохласа, бир милёнга сотаман.

Қадамбойнинг шумлиги тутди. Илжайиб тоғасига қўл чўзди:

— Яна озгина қўшинг, тоға. Етмайроқ турибди...

— Етмасо, етказамиз. Мана, поччанг ёнимда - Тоға кўёвига қаради. — Ҳей сен ҳам сўйла-да, Авлиёқул! Йўлда не деб жавраб келиб эдинг?

Кўёв томоқ қириб, тилга кирди:

— Бизда ҳам икки хўкизча бор. Икковни ўлганда ярим тоннага яқин юк қилиб қоларов. Сен учун сотаман. Раис бўлиб кетсанг, менга бирор пермер хўжалиги очиб берарсан, Қадамбой.

Қадамбой кўрдик, тоғалари астойдил бел боғлаган. У олдидаги хас-хашакни кўчқолаб, дарёга олиб бориб ташлади. Қўлларини қоқиб, изига қайтди.

— Э, бошимни оғритманглар! — деди хафа бўлиб, - ёвгон ошим — галвасиз бошим. Раислик осонми? Бугун бирона, эртага йўқсан. Осмондаги ойга қўл чўзиб нисан қиласиз, тоға? Бекорга қўйганларинг қолади.

Эшқобил ака оёғини тираб туриб олди:

— Куйсак, биз кўямиз, жиян. Зато, бизнинг уруғдан ҳам раис чиққан, деб керилиб юрамиз. Худо, ол қўлим, деб раис бўлсанг, қишлоққа свет обеклардинг, болаларга тузувқор мактаб оолиб берардинг. Биз ҳам одамга ўхшаб, дилвазур қўриб, радио эшитардик. Қачонгача дунё бежабар бўлиб ётамиз? Хўп, де, жиян!

Қадамбой ух тортиди:

— Мен кўнгилчанман. Одамларга қаттиқ гапиролмайман.

— Ўрганиб кетасан. Яқажўжайин бўлганин-дан кейин ортиндан келса — тепасан, олдиндан келса — тишлайсан.

— Тишлайсиз-а, тишлайсиз. Хозир одам-

толга ўтаман, деганда ўрта шоҳга миймундай осилиб қолди. Эшқобил ака, ростдан ҳам бу тентак ўзини сувга ташламоқчимиз, деб чўчи-ди.

— Ҳов, аҳмоқ бўлма, жиян, — деди тепага қараб, — ўлиб кетсанг, беш болангни ким боқади?

Шу пайт Қадамбойнинг ошнаси Нарзи қора келиб қолди.

— Тоға, бизнинг мўккичи журамиз қўрин-майдимми? — деди. Эшқобил ака тол шоҳига ишора қилди:

— Жўранг, хўв ана, тепада осилиб ётибди. Ўзимни сувга ташлаб ўламан, дейди.

— Нима бўлди? Нега бугун ўлгисиз келиб қолди экан?

Тоға ўзини оқлаган бўлди:

— Биз қўллашиб уни раис қилмоқчи эдик. Мен зигиримни сотиб, пулини бермоқчи бўлдим. Мана, поччаси қўшалоқ хўкизини сотмоқчи. Жўранг бўлса, дод, раис бўлмайман, деб тижирлик қилапти.

Нарзи қора ҳамон тол шоҳида оёқларини лиқиллатиб турган Қадамбойга қараб ба-қирди:

— Хўв мўкки пелвон, қўрқмай пастга тушар. Хозир тумандан хабар келди. Оқмаччилик Бойбўриев раис бўлибди. Қадамбойнинг тоғаси зигирини сотиб, поччаси хўкизларини пуллаб келсин, деб кутгани вақтлари йўқ экан. Сенинг пешонанга ёзилгани мўкки билан толсават! Бу ёққа туш, сенга маслаҳат бор...

Қадамбой аста-аста даракдан туша бошлади. Эшқобил ака қўлчини териб, икки сонига урди:

— Ҳа, анағар Бойбўриев! Тагин илиб кетдинг-а кўпқарини! Янги раиснинг тоғаси, мана, биз бўламиз, деб "Волга"нинг дарчасидан тирсаки чиқариб юрмоқчидик, насиб этмади-я!..

— Ёниб турибди.

— Мен ГРЭС бошлигининг ўринбосариман. Сиздан ахвол сўраб, уйингизда чироқ ўчиб қол-маслиги учун кўз-қулоқ бўлиб туриш менга топширилган эди.

— Раҳмат.

Учинчи кун тунги соат учда ёзувчинин хотини юлқилаб-юлкилаб уйотди.

Телефонда сўрашяпти!

— Ким? — деди у гарангсиниб.

— Билмайман.

Мухамедов гандирақлаб бориб дастакни кўтарди.

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи Мухамедовнинг уйи, мен ўзиман, илҳом ёмон эмас, чироқ ёниб турибди. Хўш яна қанақа маълумотлар қизиқтиради сизни?

— Шу етарли. Сиздан ахвол сўраб қўйиш бугун менга топширилган эди. Мен ГРЭСнинг навбатчи устасиман.

Еттинчи кунги яна шу ахвол. Мухамедов дастак-ни кўтарар-кўтармас:

— Мен Мухамедовман, ўзиман, илҳом яхши, чироқ ёниб турибди. Мени тинч қўясизларми-йўқми?

— Узр, акажон. Мен фақат топшириқчи бажа-рапман, холос. Менга сиздан ахвол сўраб қўйиш топширилган эди.

— Сиз ким бўласиз?

— Мен ГРЭСнинг авария холат-лари бўйича муҳандисиман.

Сақкизинчи кунги тунги соат уч бўлди деганда, у энди дастак-ка қўл узатган эди, телефон жи-ринглади.

— Мухамедовнинг уйими?

— Худди ўзи. Мен Мухаме-довман, илҳом келиб турибди, зўр! Чироқлар ёниб турибди. Яна нима керак?

— Ҳеч нарса керак эмас. Сиздан ахвол сўраш, уйингизда чироқ ёниб турибдими-йўқми, шуни билиш бугун менга топширилган эди...

— Ким бўласиз, сиз?

— Мен ГРЭСнинг навбатчи операториман.

— О, худого шўкур, шу билан тугайдими бу машамаша?..

— Билмадим... Бизга шунақа топшириқ берилган.

— Биз деганингиз ким, неча-сизлар ўзи?

— Биз деганим тўқсон олти оператор, қирқ саккиз техник хо-дим, эллик олти...

— Нима?..

Мухамедов шилқ этиб йиқил-ди...

Корақалпоқчадан Музаффар АХМЕДОВ таржимаси

— Чироқ...

— Ёниб турибди!

— Мен ГРЭСнинг етакчи му-тахассисиман. Сиздан ахвол сўраб қўйиш ҳамда чироқ ёниб турган турмаганлигини...

— Раҳмат, раҳмат!

Олтинчи куним телефон жи-ринглади. Мухамедов сўроқни ку-тиб турмасданок жавобни тўжиб ташлади.

— Бу ёзувчи М